

Voorjaarscontrole en zwermbeheersing

Tekst Servaas van der Horst, foto's Abe Maaijen

Samen met zijn vrouw Gabrielle Groen in 't Woud runt Servaas van der Horst imkerij Achter 't Duunhek op de westelijke punt van Ouddorp. Dit jaar deelt hij hun gezamenlijke ervaringen met imkeren in de beginnersrubriek. Servaas is secretaris van de Imkervereniging van Goeree-Overflakkee en momenteel in opleiding tot leraar imkeren.

April: tijd voor de voorjaarscontrole! De wilgen staan in volle bloei en de bijen halen 'met alles wat ze hebben' stuifmeel binnen.

De grote groeisput is ingezet: na een paar mooie dagen boven de 10 graden zet het volk onstuimig in op meer, groter, drukker. En daar schuilt het meteen het gevaar. De moer gaat nu naar de maximale eilegcapaciteit (2000 per dag, sommige schrijvers menen dat het er nog wel meer zijn) en laat zich door niets meer tegenhouden. Eitjes worden larven, larven hebben honger, de winterbijen zijn bijna door hun eiwitvoorraad heen en sterven massaal de komende weken, de nieuwe bijen van 2025 hebben dringend stuifmeel nodig.

Imkerfout

Weten we nog hoe slecht het voorjaar was in 2024? Waar ik begin april nog mooie platen broed en een vrolijk rondstappende moer aantrof, lag 11 dagen later de hele kolonie dood op de bodem, verhongerd. Ik schaamde me rot, imkerfout.

De basis cursus beveelt aan om in het voorjaar vier ramen voer in het volk te houden. Maar de imker krijgt ook geadviseerd nieuw kunstraat tegen het broednest aan te hangen, zodat het

Raat met eitjes en larven

Komkommerkruid of bernagie

volk de bouwdrift kwijt kan en de moer haar eieren. Ik had blijkbaar net even te veel voer weggehaald. Wat ik ervan geleerd heb, is om ook bij koud weer toch even het deksel te lichten en de buitenste ramen te controleren. Zijn ze leeg, dan rap een raam voer uit een ander volk erin. Desnoods gaan voeren met suikerdeeg.

Volgende punt van aandacht: de zwermverhinderer. Zes tot acht weken na het groeipunt gaat een volk van nature zwermen. Dat is dus, zeer afhankelijk van genetica, drachtgebied en imkermethode, ergens tussen half mei en eind juni. Nu is het loskomen van een zwerm het meest indrukwekkende dat je als imker in een jaar kan meemaken; twintigduizend bijen in opmerste opwindung in een grote

zwerm boven de bijenstal, maar het is voor het zwermdende volk meestal een zekere weg naar de dood. Los van de overlast die de imker veroorzaakt rond de standplaats.

Kunstzwerm

De basis cursus is duidelijk: ziet de imker de eerste speeldoppen belegd worden, dan maak je een kunstzwerm. En mocht het weggezakt zijn: speeldoppen zijn extra grote cellen die de werksters bouwen voor een eventuele nieuwe koningin. Ze worden vaak weer afgebroken, vandaar dat spelen. Maar legt de moer er een ei in, dan is de zwerm niet ver weg meer. De basis cursus beveelt het maken van een veger aan. Dan gaat de moer in de oude kast naar een nieuwe plek op dezelfde bijenstand. Blogger Ben Som

Een zwerm valt op de Tamme kastanjeboom

de Cerff pleit voor het maken van een *vlieger*. Dan blijft de moeder op de oude plek en gaat het grootste deel van het broed in een nieuwe kast naar een andere plek op dezelfde bijenstand. En Gerhard Liebig – zijn boek werd in december nog besproken in dit blad – meldt dat hij alle methodes heeft geprobeerd en er uiteindelijk voor gekozen heeft om, weer of geen weer, gewoon elke week door zijn volken te gaan en belegde doppen te verwijderen. Dus ook hier weer: wat is wijsheid?

Een van mijn collega's in de vereniging wil gewoon op vakantie kunnen gaan in de vroege zomer en maakt in april al van elke kast een vlieger. Daarmee verdubbelt hij kortstondig het aantal volken en is er rust op de bijenstand. Tegen de tijd dat de lindes gaan bloeien, de hoofddracht hier op het eiland, zijn de volken allemaal weer op sterkte en halen ze volop nectar. In de herfst verenigt hij de tweetallen weer tot enkele, grote volken.

Wassmelter

April is ook de tijd om aan raatvernieuwing te doen. Uitgaande van het tweebaksimkeren, de standaard in de basis cursus, heb je waarschijnlijk in februari of maart de onderste bak kunnen weghalen. In de winter is het volk omhoog gekropen. De onderste bak bevat lege en beschimmelde ramen; die kunnen de wassmelter in.

Als ergens in april het volk acht ramen bezet en de dracht doorzet, is het tijd de tweede broedkamer te plaatsen, bovenop. Die tweede broedkamer bevat kunstraat of schone uitgebouwde ramen van verleden jaar. Is de weersverwachting niet best, wacht dan met het plaatsen van die tweede kamer, de bovenste bak lekt dan kostbare warmte.

Liefhebbers van eenbaksimkeren moeten op dit moment goed opletten. Ook hier geldt: acht ramen bezet, meteen een honingkamer erop met een moerrooster ertussen. En als het even kan, gebruik je hiervoor de

geslingerde ramen van verleden jaar. Die ruiken nog heel sterk naar honing en de bijen zullen de resten dankbaar schoonlikken. Moet je het doen met kunstraat, wacht dan een week met het plaatsen van een moerrooster.

Ten slotte is april ook een prima maand om te bepalen welke plekken in uw tuin nog gebruikt kunnen worden voor eenjarige bloemen. Nu zaaien levert over 6 tot 8 weken al de eerste drachtplanten. Kies inheems, biologisch, en aangepast aan de locatie bij u thuis. Wij worden zelf helemaal blij van *Borage*, komkommerkruid, want dat doet het zelfs op onze arme zandgrond geweldig en de bijen zijn er wild op. ●